

2. národní konference o mládeži

Poznámky a závěry z jednání sekce „Podpora dobrovolnictví v práci s dětmi a mládeží“

Jednání sekce proběhlo ve vymezeném čase, v příjemném a nekonfliktním ovzduší za účasti 7 příchodících delegátů + 2 organizátorů (vedoucí sekce, zapisovatel), neúčastnil se žádný zástupce odboru 51 MŠMT.

V úvodu proběhla obecná rozprava, při níž jednoznačně převážil názor, že dobrovolnictví je obecně podhodnoceno – jak z hlediska institucionální podpory, tak i obecným vnímáním ve společnosti, což je demotivující. Vysloven byl i názor, že pokud by podpora dobrovolnictví například zaměstnavateli byla vynucena zákonem, mohlo by to být základem pro diskriminaci dobrovolníků v budoucím přijímání do zaměstnání. Zajímavým poznatkem byla zkušenost jednoho z účastníků, že v rámci debaty ve větší skupině lidí se tito k dobrovolnictví staví odmítavě, přezíravě či posměšně, nejčastěji proto že „dělat něco zadarmo je divné“. Nicméně při osobním hovoru s jednotlivcem (nezřídka i z oné skupiny) jsou vyjádření odlišná – dobrovolnictví uznávají a v jistých případech i obdivují.

V průběhu jednání vznikly následující náměty pro podporu dobrovolnictví v obou výše uvedených rovinách.

Z HLEDISKA INSTITUCIONÁLNÍ PODPORY:

Přijetí zákona o dobrovolnictví mimo jiné přineslo zásadní proměnu: nezřídka obecně užívané pojmy „dobrovolník“ či „dobrovolná služba“ se staly pojmy právními. Tím došlo – ve srovnání se stavem před přijetím zákona – k zásadnímu posunu.

- Obecný požadavek

Při samotné přípravě všech norem, a zejména v legislativním procesu, je třeba hledět na to, aby všechny nově přijímané či novelizované normy situaci v oblasti dobrovolnictví nezhoršovaly, nevytvářely nesmyslné překážky činnosti.

Ve společnosti budou vždy existovat skupiny lidí, kteří potřebují pomoc druhých, nebo kteří se ocitají v krizových situacích bez vlastního zavinění a nejsou schopni si pomoci vlastními prostředky. Na druhé straně existují i lidé, kteří podle svých schopností a možností nabízejí potřebnou pomoc. Pomoci by neměly být kladeny zábrany či vytvářeny obtíže.

- Konkrétní úkoly

Jednáním se zástupci

- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
- Ministerstva vnitra
- Rady vlády pro nestátní neziskové organizace

se snažit, aby již v průběhu přípravy novely zákona o dobrovolnictví z nyní platné definice dobrovolnictví¹, bylo vyřazeno vyloučení dobrovolníka v členském poměru.

Současné znění je z hlediska sdružení dětí a mládeže jednoznačně kontraproduktivní. Pokud chceme zachovat kvalitu činnosti, je z hlediska kvalifikace a kontroly mnohem vhodnější, aby dobrovolní pracovníci s dětmi a mládeží byli členy organizací, v nichž se této činnosti věnují.

Zvážit možnosti umožnit organizacím, jež by o to měly zájem, navyšování rozpočtů projektů přesně vyčíslenou dobrovolnou prací. Pokud z dotace lze hradit jen určité procento nákladů a zbytek je nutno pokrýt z vlastních prostředků, dobrovolná práce by mohla být vyčíslena právě jako tyto vlastní prostředky. V současné době však není nikde oficiálně stanovena hodinová sazba za dobrovolnou práci (existuje neoficiální údaj 48,06 Kč, se kterým ale nelze s jistotou počítat). Bylo by tedy nutné ji buď přesně stanovit či určit mechanismus pro její výpočet. Je

¹ Viz ustanovení §2, odst. (1), resp. (2) zákona č. 198/2002 Sb.

2. národní konference o mládeži

Poznámky a závěry z jednání sekce „Podpora dobrovolnictví v práci s dětmi a mládeží“

také třeba vzít v úvahu značný nárůst administrativy spojený s dokládáním objemu dobrovolné práce a případnými kontrolami ze strany poskytovatele dotace.

Z HLEDISKA SPOLEČENSKÉ PRESTIŽE:

Přijetí zákona ovšem nepřineslo, což jistě ani nemohlo(!), nápravu ve vnímání postavení dobrovolníků z hlediska úcty či respektu k nim a k jejich práci. Jde o hluboce založený problém v hodnotové orientaci v rámci celé společnosti.

- Obecný požadavek

Účastníci se proto shodli jako na zásadním, ovšem jen obtížně a tím méně rychle řešitelném úkolu: osvětou a přesvědčováním měnit pohled většiny společnosti a získávat ji pro podporu.

- Konkrétní úkoly

- Ověřit, zda informace o dobrovolnictví je obsažena v „Klíčových kompetencích“² a v případě, že není doplnit jako obecnou hodnotu (pomoci) občanské společnosti.

- Oslovit kompetentní instituce:

- › MŠMT – Skupina V. spolu se Skupinou II. – všeobecného, odborného a dalšího vzdělávání
- › Výzkumný ústav pedagogický
- › Národní institut pro další vzdělávání

aby byla zajištěna úloha alespoň informovat o dobrovolnictví již ve školách (přiměřeně věkové struktury žactva a studentstva) v rámci přípravy či úprav Rámcových vzdělávacích programů³, resp. při doškolování učitelů...

- Některé aktivity či akce, které by mohly přispět ke zvyšování vážnosti dobrovolnictví:

- Popularizace Ceny ministra školství, mládeže a tělovýchovy

- › MŠMT – Skupina V. spolu se Skupinou Kabinetu ministra

- Trvalá komunikace se sdělovacími prostředky – požadavky na prezentování kladných příkladů, třeba:

- › oslovit veřejnoprávní média (ČT a ČRo) s námětem na výrobu dlouhodobého popularizačního cyklu o dobrovolnících;
- › odezvami na vysílání (dopisy, e-maily) reagovat na vysílání či nevysílání k této problematice;

- Hledání podpory u zaměstnavatelů

- › Chceme-li, aby zaměstnavatelé podporovali dobrovolnictví svých zaměstnanců, musíme je k tomu motivovat. Mohla by proto vzniknout kampaň, která by nabídla firmám členství v jakémsi prestižním klubu zaměstnavatelů podporujících dobrovolnictví. Tento klub by měl mít náležitou mediální podporu, aby členství v něm bylo pro firmy zajímavé. Dobře viditelnou součástí této kampaně by mohla být např. známka (podobná jako značka „Klasa“ pro kvalitní české výrobky), kterou by tyto společnosti mohly umísťovat na své výrobky, tiskové materiály ap.
- › Jednáním se zástupci, například
 - Svazu průmyslu a dopravy ČR;
 - Svazu obchodu a cestovního ruchuse snažit měnit pohledy na možnosti podpory, např. zavést do Výročních zpráv oddíl o podpoře dobrovolnictví.

² Uvedených v „Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání“.

³ V „RVP pro základní vzdělávání“ součástí: Člověk a jeho svět, resp. Člověk a společnost.